

Általános iskolások pályaválasztása 2018 - összefoglaló

Az alábbiakban az MKIK GVI 2018-as országos pályaeorientációs vizsgálatának legfőbb eredményeit foglaljuk össze. A pályaeorientációs kutatás a pályaválasztás előtt álló, hetedik osztályos általános iskolás tanulók továbbtanulás és szakmaválasztás iránti érdeklődését vizsgálja. A 2018-as országos pályaeorientációs vizsgálat a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (MKIK) szervezésében valósult meg, melynek keretében 9228 hetedik osztályos tanulót kerestek fel a területi kamarák szakértői.

A mintába az egyes megyékből olyan arányban kerültek a tanulók, amilyen arányt az adott megye képviselt a végzett nyolcadikos tanulók között 2017-ben. A mintát utólag súlyoztuk, figyelembe véve az iskola elhelyezkedését nagyrégiós bontásban; az iskolának a 2017. évi kompetenciamérésen elért átlagos eredményét; valamint az iskolában tanuló hetedikes tanulók létszámát. A rendelkezésre álló adatok 9071 tanuló esetében tették lehetővé a súlyozást, így eredményeink 9071 fő adatain alapulnak.

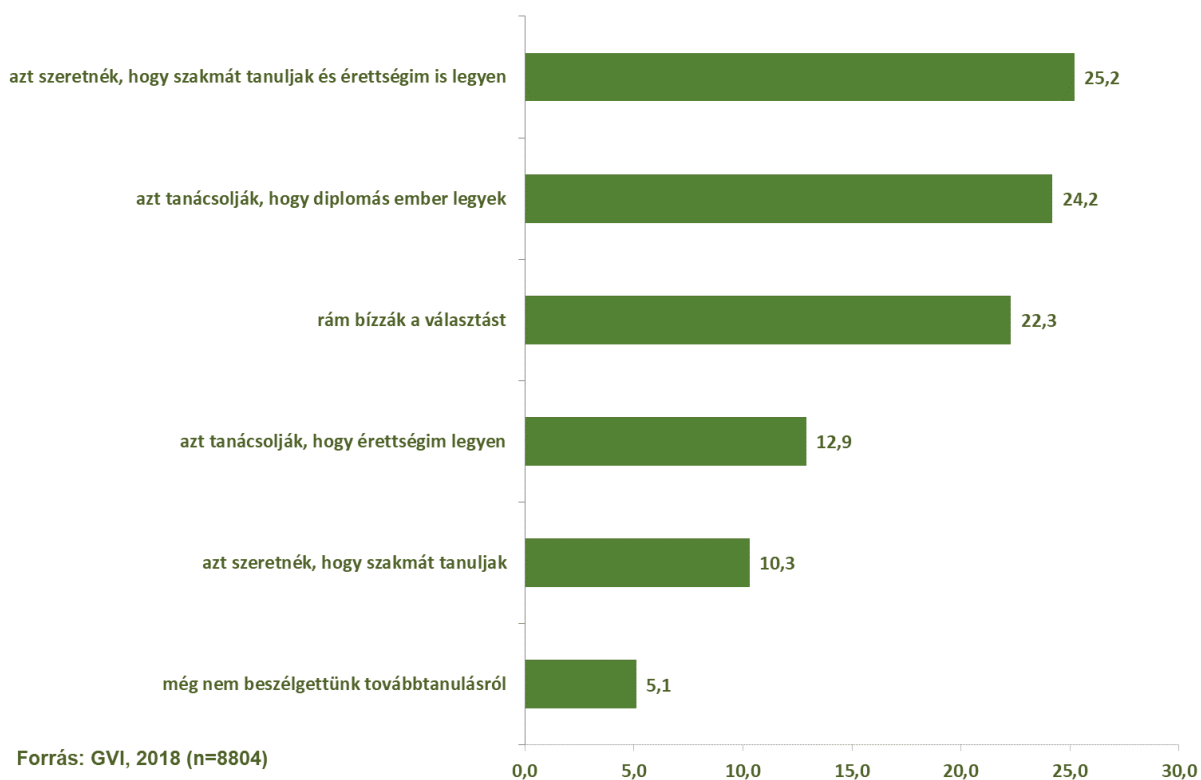
Az eredmények azt mutatják, hogy a tanulók közül már majdnem mindenki (92%) foglalkozott a továbbtanulás kérdéseivel. Közülük a legtöbben (85%) a szülőikkel való beszélgetést választották a tájékozódásra,

70%-uk osztályfőnöki órán, 34%-uk iskolai pályaválasztási rendezvényen, 24%-uk idősebb barátoktól szerezte az információit.

Továbbtanulási tervek és az ezzel kapcsolatos szülői tanácsok

A megszerzendő végzettséggel kapcsolatban a legtöbb tanulónak azt tanácsolták a szülei, hogy szerezzenek szakmát és érettségit (25%). Hasonló arányban adták azt a tanácsot is, hogy diplomás emberek legyenek (24%). A tanulók 22%-ára a szülők rábízzák a választást, 13%-nak érettségit, 10%-nak szakma szerzését tanácsolják, 5% pedig még nem beszélgetett szüleiével a továbbtanulásról (lásd az 1. ábrát).

1. ábra: A gyermekek megoszlása aszerint, hogy mi az a legmagasabb végzettség, amit a szülei szeretnének, hogy elérjenek (százalék), 2018

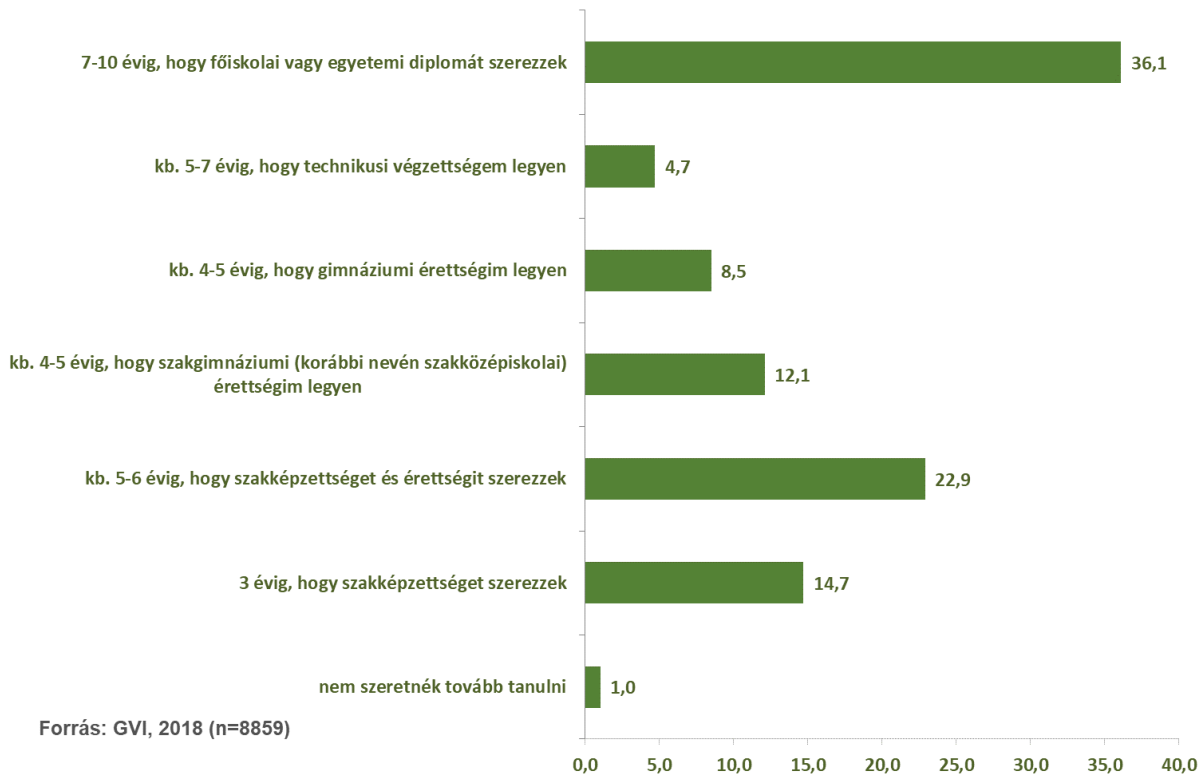
Emellett a legtöbb tanulónak (80%) azt a tanácsot adták a szülei, hogy szerezzen olyan szakmát, amivel szívesen foglalkozna. A tanulók körülbelül 55%-ának azt javasolták szülei, hogy olyan szakmát szerezzen, amivel jól tud majd keresni.

A továbbtanulási terveket tekintve a legtöbb diák főiskolai vagy egyetemi diplomát szeretne szerezni (36%), őket követik azok, akik szakmát és érettségit szeretnének (23%), 15%-uk szakképzettséget szeretne, 12%-uk

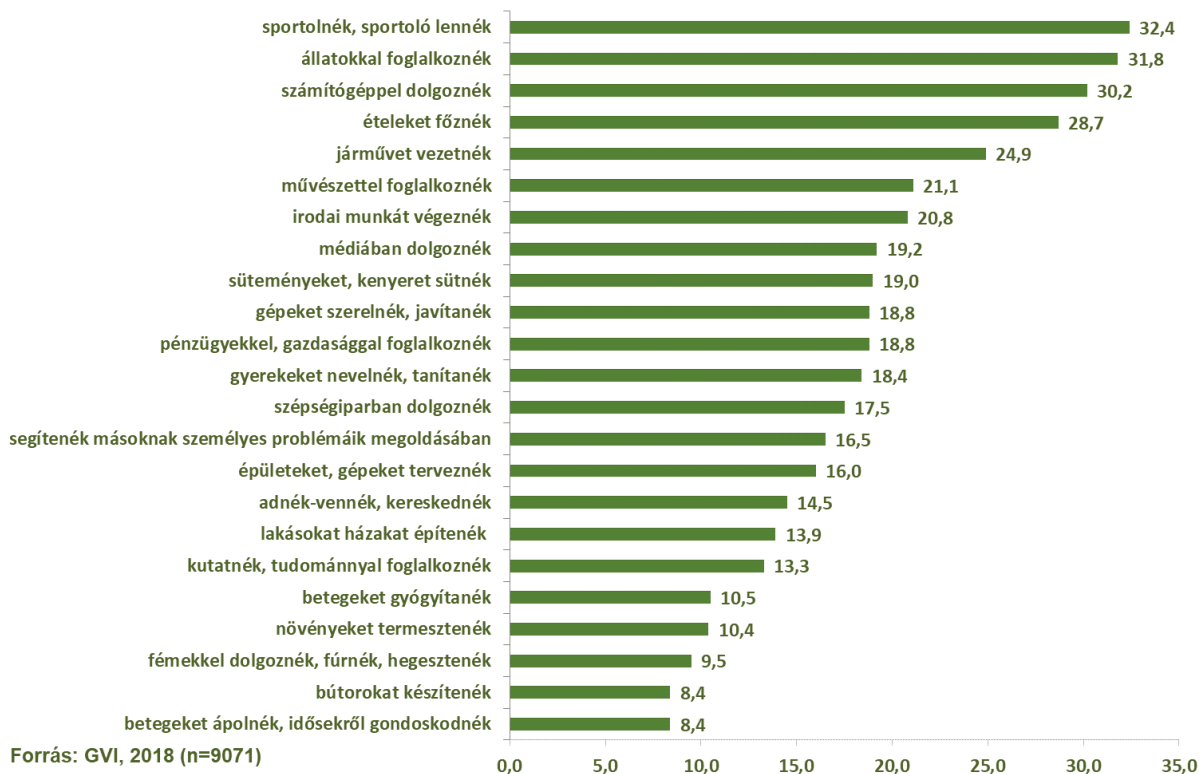
szakgimnáziumi érettségit. A tanulók 9%-a gimnáziumi érettségit kíván szerezni, 5%-uk pedig technikus végzettséget. A tanulók mindössze 1%-a jelezte, hogy az általános iskola után nem szeretne tovább tanulni (lásd a 2. ábrát).

A jövőbeli foglalkozások tekintetében a sportolás, a számítógépes munka és a szakácsmesterség a legnépszerűbb a diákok körében (lásd a 3. ábrát).

2. ábra: A tanulók megoszlása a szerint, hogy mennyi ideig szeretnék továbbtanulni az általános iskola után (százalék), 2018

3. ábra: A tanulók megoszlása későbbi foglalkozásukkal kapcsolatos tervei szerint (százalék), 2018

GHT 2018. október

A munkával, hivatással kapcsolatos tervek jelentős, nemek szerinti eltéréseket mutatnak, illetve az apa iskolai végzettsége is fontos befolyásoló tényező. A szellemi foglalkozásokat általában a magasabb iskolai végzettségűek gyermekei tartják vonzónak. A tanulók általában olyan foglalkozásokat szeretnének űzni, amelyhez olyan szintű iskolai végzettség szükséges, amilyen apjuknak is van.

A jövőbeli foglalkozási tervek régióként nem különböznek jelentősen, de a közép-magyarországi régióban magasabb a szellemi foglalkozást tervező gyerekek aránya.

A diákoknak tág elképzelésük van jövőbeli szakmájukról, és jellemzően ehhez az elképzeléshez illeszkedő, egymáshoz hasonló 2-4 szakmát tartanak vonzónak. A legtöbb tanuló jövőbeli munkájával kapcsolatban azt tartja a legfontosabbnak, hogy biztos munkahelye legyen (98%-uk szerint fontos ez), hogy sok pénzt keressen (95%).

Az eredmények emellett azt mutatják, hogy a hetedik osztályos diákok továbbtanulási terveire jelentős mértékben hatnak életkörülményeik: a szegény környezetben felnövő gyerekek tanulási, pályaválasztási ambíciói sokkal alacsonyabb szintűek, mint a jobb módú családból származóké. Így a rossz körülmények között élő fiatalok jellemzően érettségig nem adó szakközépiskolába készülnek, és közülük sokkal kevesebben terveznek felsőfokú tanulmányokat végezni, mint jobb módú családból származó társaik közül.

Tanulói profilok

A kutatás vizsgálta azt is, hogy a tanulók személyiségbeli jellemzői és családi háttere milyen módon befolyásolja az általános iskolás korú tanulók pályaválasztási döntéseit. Az elemzéshez olyan tágabb kategóriákat (ún. tanulói profilokat) alkalmaztunk, melyeket az érdeklődési kör, a pszichológiai alapjellemezők, a tanulással és a munkával kapcsolatos attitűdök, valamint a jövőről alkotott elképzelések alapján állítottunk össze.

A munkában és véleményformálásban való önállóságot, valamint a szülőktől való függetlenedési igényt a GVI által kifejlesztett „Önállóság-index” segítségével ragadtuk meg. Összességében elmondható, hogy minél magasabb a szülő (apa, anya) iskolai végzettsége, átlagosan annál magasabb a gyermek önállósága is. Azok a tanulók, akik magasabb fokú önállóságról adtak tanúbizonyságot, általában több évig terveznek tanulni és nagyobb gyakorisággal választanak magasabb iskolai végzettséghez köthető, szellemi foglalkozásokat. A legönállóbbak tudományos kutatásokat végeznének, segítő foglalkozást űznének, a médiában helyezkednének el, orvosi hivatást választanának, pénzügyekkel, művészettel foglalkoznának, valamint mérnöki és ápolói munkát vállalnának.

A szabadidő-centrikusság közelítésére fejlesztettük ki az ún. „Szabadidőindexet”. Ennek azon tanulók körében a legmagasabb az értéke, akiknek szülei gimnáziumi érettségivel vagy felsőfokú végzettséggel rendelkeznek, illetve, akik diplomára vagy gimnáziumi érettségire vágnak, valamint a szépségiparban vagy a médiában dolgoznának, vagy segítő munkát

végeznének. A lányokra jellemzőbb, hogy középpontba helyezik a szabadidős tevékenységeket, mint a fiúkra.

A gépipari, illetve fémipari foglalkozások iránti fogékonyság közelítésére hoztuk létre az ún. „Gépipar/fémipar-indexet”. A fiúk körében jóval magasabb a gépipari, illetve fémipari foglalkozások iránti érdeklődést közelítő Gépipar/fémipar-index értéke, mint a lányok között.

A gépipari vagy fémipari irányultságú fiatalok között valószínűleg sokan nehéz anyagi körülmények között nőnek fel, szüleik általában alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkező fizikai munkások (például szakmunkások, alkalmi munkások, segédmunkások vagy betanított munkások), illetve munkanélküliek. A magas fokú gépipari vagy fémipari érdeklődéssel jellemezhető tanulók általában technikus, illetve hároméves szakközépiskolai képzésben szeretnék részt venni az általános iskola után, de sokan közülük egyáltalán nem szeretnék továbbtanulni. Szüleik általában azt szeretnék, hogy valamilyen szakmát tanuljanak, illetve a szakma mellé érettségit is szerezzenek, továbbá azt is, hogy gyermekük az édesapjuk foglalkozását kövesse, illetve, hogy a családjuk vállalkozásában dolgozzon. Tehát elmondható, hogy a szakképzettséggel rendelkező szülők közül sokan szeretnék gyermekükre örökíteni szakmájukat.

A kreativitás és a művészeti, kreatív tevékenységek iránti fogékonyság

megragadására hoztuk létre az ún. „Kreativitás-indexet”. Ennek értéke lényegesen magasabb a lányok, mint a fiúk körében. A magasabb iskolai végzettségű szülők gyermekei, valamint a hosszabb ideig tartó továbbtanulást (elsősorban diplomát) tervező, illetve a kreativitást (is) igénylő szakmák (például művész, pszichológus, cukrász, pék, kutató, pedagógus, médiával kapcsolatos munkák) iránt érdeklődő diákok körében a legmagasabb az index értéke.

A felsőfokú tanulmányok, illetve a szellemi munka iránti fogékonyságot a „Diploma-index” segítségével közelítettük. A lányok közül többen szeretnék felsőfokú tanulmányokat végezni, mint a fiúk közül. Az adatok azt mutatják, hogy a felsőfokú végzettségű szülők jelentős mértékben továbbörökítik ambícióikat gyermekeikre. Azon tanulók közül, akik önállóbbak és iskolai munkájukban szorgalmasabbak, többen készülnek diplomát szerezni, mint a többi diák közül. A Diploma-index értéke kiemelkedően magas azon általános iskolások körében, akik rejtvényfejtésben és logikai feladatokban, számolásban, szervezésben, illetve idegen nyelvek tanulásában tartják ügyesnek magukat.

Az adatok alapján összességében megállapítható, hogy a szülők tanácsai jelentősen befolyásolhatják a fiatalok továbbtanulásra, szakmaválasztásra vonatkozó döntéseit.

Nemzetközi tendenciák

A termelési, fogyasztási és foglalkoztatási helyzet alakulása egyes, nemzetközileg fontos gazdaságokban, összehasonlítva a szakértői várakozásokkal és a megelőző időszakokkal.

		Vonatkozási időszak	Tényadat	Várakozások	Előző időszak
Németország	Munkanélküliségi ráta	(Okt)	5,1%	5,1%	5,1%
	Feldolgozóipari beszerzési menedzserindex	(Okt)	52,3	53,5	53,7
	IFO üzleti bizalmi index ¹	(Okt)	102,8	103,1	103,7
Franciaország	INSEE üzleti bizalmi index ²	(Okt)	104		105
USA	Munkanélküliségi ráta	(Okt)	3,7%	3,7%	3,7%
	CB fogyasztói bizalmi index	(Okt)	137,9	136,0	135,3
	Feldolgozóipari beszerzési menedzserindex	(Okt)	55,9	55,4	55,6
Kína	Feldolgozóipari beszerzési menedzserindex	(Okt)	50,2	50,6	50,8

¹ <https://www.cesifo-group.de/ifoHome/facts/Survey-Results/Business-Climate/>

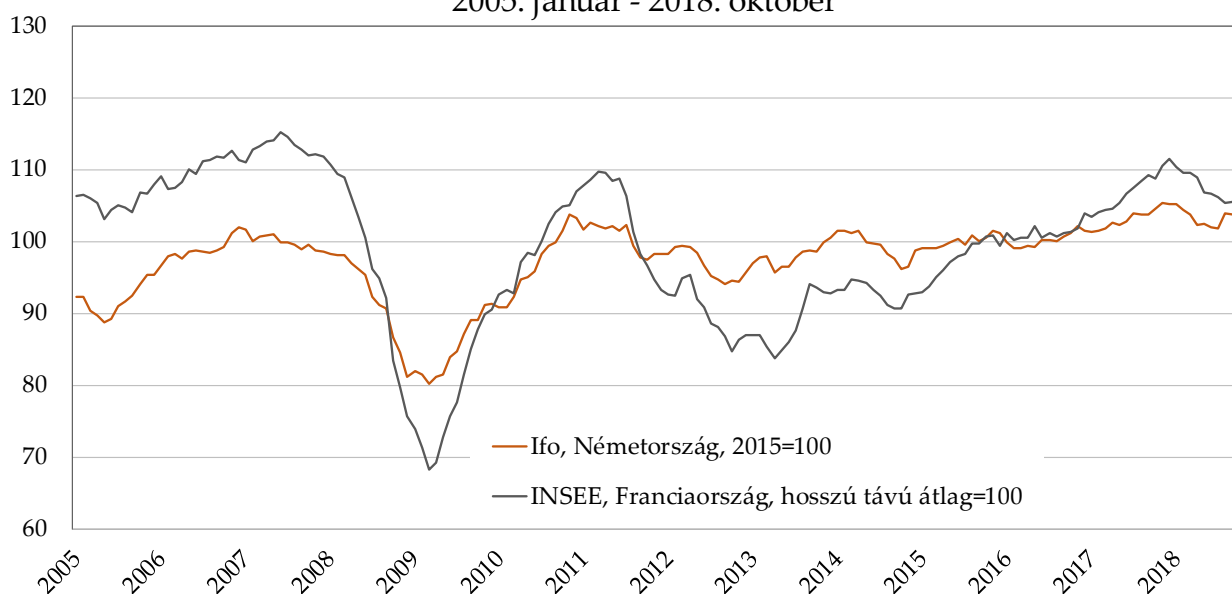
² <http://www.insee.fr/en/themes/indicateur.asp?id=105>

A többi adat forrása: <http://worldeconomiccalendar.com>

Németországban a munkanélküliek aránya a szeptemberihez képest nem változott és a várakozásoknak megfelelően alakult. A feldolgozóipari beszerzési menedzserindex (PMI) értéke és az IFO üzleti bizalmi index értéke az előző hónaphoz képest csökkent és alacsonyabb volt, mint a várakozás. A franciaországi INSEE üzleti bizalmi indexe kis mértékben csökkent az előző hónaphoz képest. Az Egyesült Államokban a CB fogyasztói bizalmi index és a feldolgozóipari beszerzési menedzserindex értéke az előző hónapban tapasztalt értékhez képest javult és magasabb volt, mint a várakozás. A munkanélküliek aránya szeptemberhez képest nem változott és a várakozásoknak megfelelően alakult. A kínai beszerzési index kis mértékben csökkent a szeptemberi adatokhoz képest, és alulmúlta a várakozást.

Üzleti bizalmi indexek alakulása hosszú távon

Az üzleti bizalom megítélése Németországban és Franciaországban, az Ifo és az INSEE vállalati konjunktúra-felmérései alapján,
2005. január - 2018. október

Forrás: www.cesifo.de, www.insee.fr

Kapcsolat

Cím: MKIK GVI

1054 Budapest, Szabadság tér 7.

Tel: 235-05-84

e-mail: gvi@gvi.hu

Internet: <http://www.gvi.hu>

Készítette:

Nábelek Fruzsina, elemző, MKIK GVI

Vági Eszter, elemző, MKIK GVI

Kompaktor Emília

Kutatásvezető:

Makó Ágnes

ügyvezető, MKIK GVI

Publikáció esetén kérjük, hogy elemzésünkre az alábbiak szerint hivatkozzon:

MKIK GVI: Gazdasági Havi Tájékoztató,

2018. október, Budapest,

2018-11-05